

La Sileta de Riudoms

Joquina en un acte

y en vers
original

de

1007

Larandeta.

(R. Roig Ferré)

Barcelona Nobre de 1877

La Châta de Sion

La Châta de Sion

Algebra

—

Algebra

—

Algebra

—

Algebra

Reparto

Personatjes

Adors

Sileta	} fillas de	... Fra Capdevila
Forreta		... " Monner
D. Simon Lomaneras.		... Sr. Ricoma
Roche Campredon	...	" Olai
Jauinet Einbalas	...	" Ferrer
Sequito Carrach	...	" Altes
Miguelo' Mestres	...	" Bals
Jauet Garrigot	...	" Sigran
Jabran Hussa'	...	" Antiga

L'accio' en la platja de Salou en l'any 1877

Acte iⁿich.

Lo teatro representa la platja de Salou. Barcas de pescar, arts y demés arrosos. Objectes de cuyna y vitram escampats per la escena. Una caseta de fusta al porta en un terme qualsevol.

Escena 1^a

Roch arreglant uns fogons ab pedras cap a la esquerra primer terme.

Ja, ja, ja... aixís tres pedras y arreglats tens 'ls fogons.

Vejám, problem la cassola.

(La col·loca al foc.)

Just, en punt; després per foch.

Vaja, diguin lo que's vulguin
es aixo molt deliciós,

en lloch se passen bons ratos
com se passen a Salou.

Aquí, ab llibertat completa
vas y vers, fas lo que vols,
y estas com el peix al aigua
y s'merja un peix de misto.
No hi han estat cap vegada
i'oy que's bonich... Si senyors,
no hi ha dubte, aixo es la vida,
es la mar... ho diu tothom.

(Veu dintre)

Veu, "Sr. Miquel"... viva... viva...

Noch Sa son aquí los pescadors;
ja s'ha acabat el sossega

(L'acosta al mar)

¡que porteu jienis... Si... mulló!
Eira 'l cap, te 'n compte Jordi,
salteu cura, apoch apoch.

(Surt una llanxa en
la qual venen Miqueló,
Sant, Fabian, Sauret,
Septo y pescadors ab co-
las y trantes de pescar)

Escena 2^a

Roche y los dits

Sant (1), Good evening! ¡que tal... que t'sembla!

Ameyantli 'l cobra
de jeni a' Roche)

¡Ay qui 'n arrosi hem de fer!

Roche. ¡Dona pesca!

(1) Deu pronunciar-se: gut iwirinich.

Ja. j'Ah!... jò'm cuido
del arros!

Mig. Lo del rumesch.

Ja. Sera' un arros de... cal ancho.

Mig. Y l'rumesch... de marine!

Ja. Estich mort!

Pepr. j'Ah! no me'n parlis!
Aquest mareig!

Ja. Jui'n mareig!

Pepr. També vosaltres... batua!...

qui os fa ana a'cala' ab aquest.

Querriu fet corrojò, a' terra,
massa such per tant poch pepr!

Ja. Vais a' pendre un picquet l'ayre.

Pepr. També vinch.

Ja. Donchs anem.

Quant tinguem l'esta la teca
ja farem cap.

Roche.

Aescuydens.

Pauet

Aneu, anessen a' wolk. (1)

Pep.

Atipó'si, sempre ab ingles.

Dom.

Parla ab ingles aquest simple
no mes per dar-me torment.

¡Ay inglesos!... ¡jo os detesto!...

Pep.

¡So'ls abominio!... Atrem.

(Se'n van Pe-
pito y Pauet.)

Roche

Ara, en tant exirem l'hora
de fe' l'arros y l' d'emes,
figuem alla dins ls trastos
y anemsen a' da' em passeig
y veurem a' las banyetas

(1) Tulek

¡que no hi ha un floret de Peus!

Ja. És... és... las muchachas!

y viva l'amor!

Mig. ¡dijet!

Pauet Encare tens la mania
de parlar així?

Roeh. ¿Pue hi vols fer?

Mig. Tant castella ja m'aferra.

Ja. La ho veus, y no so coijet.

Mig. Doncas tu estas tant ridicul
com el coijet que retreus.

Roeh. ¡Da, ba!... deixeu de romanseu
y enllestem.

Pauet La esta tot llest.

Has vist al Saume y el Seguto
qui'n modo de da' grimerig?

Pauet / Si no serveixen... que saben...

Mig / Mare de deu... qui'njoveset...

Roche / Oh!... be; veurais, avuy feya
bastanta mar y un ventet...

Mig / D'aquí'n dues mar... vaja, deiat,
no n'has vist, aquí's veu be!

Si aguessis anat a América
com jo hi he anat, mit o' deu
cops seguits y de tot modo,
ab bon temps, ab molt mal temps,
y are aquí riu y allà ploras,
y are ab la mort a las dents
has de lluyta' ab desespere
ab lo foch, la pluja y l' vent,
ab las onas embravidas
sens' altre amparo que l' cel;

no dirias com dius are
que avuy fa mar y mal temps;
sino que al mirar ab calma
aqueix vol blau transparent,
que mans so leya l'arena
quasi sense moviment,
dirias: no, no es possible
que mes enlla del estret
com aqueix aquell mar sigui,
no pot esser, no s'comparen,
es avuy una bassa d'oli,
es alho un combat desfet!
Quet (1) Very well allí del home
's proba l' temple; allí s' veu,
la serenitat, la calma,
lo valor... quant ab desfet

(1) Veri guiel

combat ab las rudas onas
 qui esberlan lo bastiment,
 passas nits tempestuosas
 y passas dias eterns;
 y ara pertos'ls pals, las velas,
 ara' l timó, lo baypres....
 desmantelat queda' l barco
 y a' la voluntat de deu,
 sense brijula que' t guie,
 ni manobra per res,
 ni timó per seguir' l rumbo,
 ni per ajudarte, gent,
 ni consols que ningú' t donqui,
 ni altre vista que lo cel
 crusat per llamps qu' amenaran
 desgarrar lo firmament;

vegre 'l mar, que, com montanyas
onas anieca imponents;
y entre 'l fragor de la pluyà,
'ls trons que retumban fers,
y las onas que t'empnyan,
y 'ls clamors de 'ls mariners,
y 'l quetecrech de la fusta
que s'trenca a cada moment,
y 'l retrunyar de las vergas
que de 'ls pals ja s'han despres,
y 'ls puilets del vent que veua
en las jàrcias furient;
seré, dalt del pont, tu contemplant
lo combat de 'ls elements,
y somnient dius ab calma:
"Ara es quant so mariner,

ave cruso mar sabada,
ave la vida comprench,
ave goso, aivi's disfruto,
j'auvo's viurer!; aivo's plaker!"

Miq: i Que t'hi has trobat per ventura?

Pau: No m'hi trovat, mes ho se
perque l'oncle d'una tia
del cusi d'un cuvant meu,
m'ho explicaba cada tarde
anant a' pescar 'l surell.

Miq: Donchs no ho diguis!

Roeh: Vija!... calla.

Ab tot vols entendre.

Pau: Yes!...

No cal pas per sapiguertu
haber navegat... jo se!....

Mig. ¿Que saps tu!... d'ana a la pesca

Noch. Be, vaja, prou; acabem.

Anemsen ara, una estona,
per la platja a da un passeig.

Sub. Aprobado!... aprobado!...

y viva l'amor... de Deus!

Mig. Embarca donchs y a la vela!
vull dir; endavant la gent.

Pau. Anunt y sala y 'n propa.

Noch. Se l'dina ja queda temps.

(Se'n van tots)

Escena 3^a

Jauinet pressegueix a Lileta

Lil. ¿Vol deixar-me?

Jau. ¡Ea!... no ho crech!

Lil. ¡No'm segueixi!

lan

La segueixo...

ti

Deixem ja!

lan

Ea!... no la deixo.

fil

Donchs m'assento.

lan

Donchs m'assecto.

(l'assentamenteta

pausa)

fil

Mireu que's molt....

lan

La ho pot di.

fil

Y se'n burla!...

lan

No senyora!...

escoltim....

fil

Vagi en mal hora!

Ser me's temps no puch sufrir!

No'en vaig.

(triscantre)

Tan (Aupencantre.)

També vinch.

Lil.

I

Sev deu!...

ja la calma se m'acaba.
; Gnyrudent!

Tan

Li m'escoltaba

acababa l'afany meu.

Lil

May....

Tan

Sequire essent presat.

2 Heo passa bé... me'n alegro....

jo també a voste m'entrego,

si en res soch útil, mandav.

Lil

No'l necessito per ve.

Tan

Se vegades... hi ha algun cas....

diu'l refran: may dirás

d'aquest aigua no beure!

Lil. ; Vagis sen al botarom!

Jau. Jo, senyora, la segueixo
vosté ho vol, donchs la marcejo,
¿se'n va?... ja vindr...

Lil. ; Ah! és gran!

Per últim: ¿que vol vosté?

Jau. Que m'escolti asonsegada.

Lil. Acabem d'una vegada!

Sigui breu.

Jau. Molt breu seré!

Jo só fill de Barcelona.

¿saps ahont es?

Lil. ; Endavant.

Jau. De las voltas del Encant,

sis, terce, porta segona.

Jo vaig neixer...

Lil. ; Si ja ho crech!...

Jan No m'interrompi; senyora.

Lil. Segueixi.

Jan Y ab cap d'un hora
ja parlaba l'rus y l'grech.

Lil. Fassi'l favor de callar.

Jan. Fassi'l favor d'escoltar-me,
m'ho ha promes hi ha d'aguantar-me.

Lil. Aho no's pot aguantar.

Jan Lo meu pare, home de be,
empleyat sense bivosta...

Lil. i hi era dels de la llagosta?

Jan i y voste que n'ha de fer?

(Pausa)

Veyent-me tant viu y sabi
va pensar treure lo such

de ma ciència.

Lil (Alabat ruch.)

Jau ¿'Tve m'ha dit?

Lil No res, acaba.

(¡Ay! no se' com tant magnant!)
 Jau Segueixo ab la meua historia

digna d'eterna memoria!

Lil Sembla que feu'l mal tanto.

Jau Un noyet encare era
 que'm ven passat batpille.

Lil La se l'hi coneix ben bé!

Jau Y... vorté, no es batpillerera?

Lil No m'insulti!

Jau No'm comparen;

vull di si ha cursat carrera;

no seria la primera,

es 'l sistema modern,

Hil. Segueixi.

San En aquella festa
vaig entrar al hospital.

Hil. Al hospital!... i per malalt?

San ¡Pa!... no; a' estudia per metje.

Vaig acabar la carrera...

so passat... i y ara, que dora.

Hil. Es passat?

San Si, si senyora.

Hil. ¡No ho sento!...

San Això m' desespera!...

Lo meu pare, com li he dit,
prompte m' volia enviar
a un poblet per practicar
y se un metje de profit.

¡Mes ay!... es ben cert que deu
 disposa y l'home disposa...
 s'mori l'pare, y la cosa
 cambiá ab gran disgust meu.

So, un picot humil, cortat,
 obedient y a' tot sumis,
 vaig tornar-me d'improvís
 calavera a'pelabrat.

Roma, tiberi; sarau
 eran sols ma ocupació,
 fins qu'ab any, abany rodó
 veig quedarme sense un clau.

Sense guetos, sense amichs,
 y sense cordons, sense ora,
 vaig malehi l'punt y hora
 que m'vaig buscar tals fatichs.

Volent treurer de ma ciència
algun profit, vaig pensar
en contrariar nou estat
que'm calmes tanta dolencia.

Però filla!... fou en va;
encare no'm presentaba
y una noya demanaba
ja'm surtia la mama:

- y abque conta? - Endich carrega

- y que més? - Ay, ay! res més -

- Doncas voste no fa' l'pres. -

y carbassa! - De manera
que al últim, rendit, cansat,
de treure 'ls drapets al sol
y de corre y fe' l' mussol
y quedar-me parqueiját,

vaig emprendre nova tactica
 y es la que uso ab voste:
 veurex, estimarla y aqui 'm te...
 voste ho dirá si hi tinc practica.

No tenint mama, ay fella!,
 aixó pera mi ja es molt,
 jaig tracta ab lo pare sol...

Ed. No senyo, gasto sombrilla.

Jan. Senyora, li he obert l'cor,
 guayti en ell y sentencat,
 desitjo tant sols que's quibri
 pre'l meu gran, m'ners amor,
 y si digne 'm considera
 d'alcançar tan gran tressor,
 soy seguro servidor

Jaume Tribales Vidreva.

(Acompanyant l'
acció de posar las
inicials firmar y
rubricar!

Lil. ¿La ha acabat?

Jan. La esta acabat.

Ay senyora!... quant pateixo!...

Lil. ¿Mes jo que'l vesis teixo.

Jan. Li he contat la veritat....

so tant desgraciat, senyora,
que mes d'un cop he pensat
en matar me.

Lil. Mal portat!

Jan. Al mon, ningui per mi plora!...

¿Veu la meua estrella... Ara,

estich mort per voste!

Lil. Ho creck.

Jau. La idolatro!...

Lil. La ho creck.

Jau. I voste ab mi no reparava.

Perque no'm pot estima?

Lil. ² Uperque me l'guardo jo.

Jau. ² No l'hi he fet ma confessio?

Lil. Donchs jo no'm vull confessa!

Jau. L'absoldre!

Lil. ; Qui sap!...

Jau. Oh! si...

y l'hi dare' penitencia
tant lleugera...

(Aportantsehi)

Lil. ; Sy! prudencia,
fa molta celo' per' qui.

No segueixi sent pesat.

(Y es simpatic... tal vegada...
si portes bon fe...)

Jau.

(M'agrada...)

fora l'cop ben encertat.)

Està pensant...?

Hil.

(No comve...)

tant abiat ser verisimil.)

Jau

M'heu que...

Hil

Que l'home, muda

cada moment de pare;

y per mes que m'juri are
que m'estima y que tant pena...

quant hagi girat l'esquena...

Jau

(Just, no la veure de cara.)

Siçó no, may; aquí dins

sols hi capu voste...

Fil.

Repari

que's molt vell ja aqueix armari.

Jau.

Pero no hi ha ratolins.

Es senseu, no s'ha ensetat,

i'l vol a' tate?

Fil.

No'm mareje'!

no trich gavinet....

Jau

Donchs vegi'...

jo'n trich, pero esta esmossat,

aty filleta!... i' com se diu?

Fil.

Filleta!...

Jau

Fila!... batua

l'ret de la sila!...

Fil.

Qui'n puia!

Jau

Qui'n ull te mes negre y viu!

Lil. Y voste un labi de plata.

Jan. Y voste una gracia...

Lil. ¡Y tanta!

voste si que te una planta...

Jan. ¡Mon amor!

Lil. Poca sargata!

Jan. Aqueis cos, aqueisa ma...

Lil. No so piano, i qu'hem de pet...

Jan. i No's diu Si-la?

Lil. Si.

Jan. Donchs be...

vull tocarhi 'l si y 'l la.

Lil. No s'excideis i y reparar

que so una noya decent.

Jan. Oh!... si, si; ja ho trinch present...

es l'avis; innecessari.

Hil. Donchs acaben; que l'meu pare,
deu venir abiat per qui.

Zau. 'Oh!... que vingu... pot venir,
jo desitjo veure l'ave,
per dirthi lo que conve,
per demanarlhi sa ma,
'l vull veure, 'l vull tracta.

Hil. Donsas miri, ave ve!

Zau. 'Es aquell?... ay!...

Hil. 'Que l'hi passa?

Zau. (Senoy!... roy!... 'l meu engles!...)
bona l'henn feta!...)

Hil. 'Que es?

Zau. jibur!...

(Tuig correns pu l'costat
aposat d'alla hont ve)

D. Lluís y Quico)

Al. i' que?

Pau. ¡Peroy si 'm casa!

Escena 4^a

Solista sola

i' Y are?... que te?... deu se pinye de...
qui 'n posat!... vaya un benehit!
y com corra!... ay bona nina!

sera' per jo... no pot ser,
sembla que l'hi he dat a' entendre...
ara es ell qui ho ha de fer.

¡Ay homes!... sou molt estrany,
¡ay homes!... no; no dich res...

val mes' calla; 'ls asseguro
que n'hi ha un tije de vostes.

N'hi ha un tije, es cert, pero

49
may, may, may 'ns atipem.

Ves aqueus simple; ja quasi
l'hi amaba de dir "es teu"
y 'mplanta així... oh! l'hi asseguro
que l'hi costava un gomech.

M'ha tocat l'honor... es di,
no he volgut qu'hem toques res,
pero per 'questa passada,
no mes per vo' solament
com a L'leta, jo 'ls juro
que 'l tinch de cassa". Jo se'
certa manya... cert resort
que 'n tocant lo... me 'l faig meu,
a Salou, com a altres puerros
hi ha gats vells y novells.
Anem a arregla la trampa,

aió's pa aió; a' copu calent.

(Se'n va)

Escena 5^a.

D. Lluís y Seguto.

D. L. Pues si senyor; jo'm trobava,
en'aquell acte, president
de la junta sanitaria
y secretari de tres
corporacions superhominis,
quant de golpe de repente,
se presenta terrorífica
l'histerodes, que allí feu,
mil estragos; l'organisme
popular, de rabia encès,
y la cartomancia, feyan
que busqués l'ajuntament

medidas severas... clásicas...
 y retrospectivas... Jo, sent
 president de 'ls sanitaris
 y màgich esclau del meu deber,
 en junta formal y exterèa.
 'ls reurni y 'ls digue!

Pep. (Ay, ay, ay!... quant de romansso!..)

D. L. Pues señores... bien sabeis...

pero ho diré en catala'
 perquè m'comprengui mes bé!

Pep. De!... veura!... deixin 'ls discursos
 y al nostre assumpte passem;
 la quèstió es de la toneta.

D. L. Fe rahó, veridich, cert!...

L'amororisme animal...

Pep. que?

D. h. No parlo per voste;
quant a' n'el cor s'extasaciona...
m'enten?

Rep. Si, si; parou l'entenoh.

D. h. La potestat paternal
com un parayguas s'esten
per sobre las testas prudicas
de'ls fillets que'ns dona Dew.
Serque... sap?

Rep. (Quina plepa!)

D. h. La meva fella... y voste...

Rep. (Que' sperat.) Donchs jo voldria,
ja qu'avis tant franch lo veig,
me digues... ab confianssa,
si puch esperá...

D. h.

Diré.

L'assumpito es tant hijerbolico,
 que meditarlo deurem,
 y vistas las conseqüencias
 racionales y contundents,
 jo, com pare de la noya
 l'ultimatum donare!

Dech... sondejárla... son cosas
 tant intrincadas que es
 precis molt premeditarlas
 y com deya Tant Leve!

Multa sciencia necessariam
per acertare. ¿M'compreu?
 Vingui ab mi, jove volatil,
 y ab dols encant del passeig
 per aqueixas platjas lucidas
 l'assumpito discutirem.

(Le' in van)

Escena 6^a

Jaumet y Toneta

Jan. Si'm permet oirme un rato...

Ton. Fassi'l favor de deixar-me.
jay si'l meu papia ho sabia!
(O si'm veyo'n Pepet.) Da!
No s'eyrosi, jove incauto.

Jan. I que m'importa! que hi fa,
si per vostre...

Ton. Calli!... calli!
ay!... vostre'm vol tentar;
no'm digui aqueixas cosotas!

Jan. Senyoreta... fa dos anys
que vaig tenir la ventura
de contemplarla un instant...

(Crech que 'n ma vida l'ha he vista.)

Ton. i. Fue diu!...

Ton. D'allavors crisa

que no sorrego de dia,
ni de nit juch descansar
sempre pensant ab voste
(o ab un altre...) aqui esta
grabada la seva imatge
per no borrarse jamay!

En fin, senyora, l'adoro!...

Ton. i. Verge Santa del Agla!...

perdoneume, mare meva,
ajudeume ab tal treball!...

Haberm' de senti eivas cosas!...

Ton. i. Aqui ray!... torn a la mar!

Ton. Es lo demoni en figura,

que per perdre'm me 'ha trovat.

Jau. No tinga por, senyoreta,
que si s'pert, en mi tindrà
un quia per protegir-la
tant a peu com a caball.

Li dich, cert, tot quant jo sento,
compradeixis de mon plany
y estimim sols una mica.

Tou. i y perque l'haig d'estimar?

Jau. i Serque? Per curam senyora,
perque jo estich molt malalt.

Tou. i Que te?

Jau. i Amor!

Tou. i Com se cura?

Jau. Al carmyo...

Tou. i Com se fa?

San. ; No ho sap encare senyora.

Don. ; Tu' haig de saber! ay Sant Pau!
'm semblaque ja estich tentada!

San. pla fi'm voldra' cura' ? ...

Don. Si tant jateus! ...

San. Quasi'm moro.

Don. Ay! no's mori! vull curar.

San. Don haja aqueixa boqueta
que la salut m'ha tornat! ...

Don. No ho explique a n'en Pepito!

San. ; Qui es Pepito!

Don. ; Sant March! ...

(ay que tonta! ...) No, dispense! ...

San. Com se diu ? ... (potse sera! ...)

contestin prompte, senyora! ...

Vol di' n Pepito Tarrach ?

Don. L'mateu, potse 's conceix en ?

Jau. Si senyora, si...

Don. De quant ?

Jau. De quant m'arrabam, calculi...

Don. Sont amichs...

Jau. Ja molts anys!

Don. Dos amichs com som nosaltres
en lloch meí los trobava!

Jau. Vegi, 'm va da aquest rellotje.

Don. ¿Que diu ? y 'l porta aqui ! ah...

Una poverda seiva ! oh jove !

permetim jugam besal
al amor....

Jau. ¿Que ? (Vaya un lance.)

Senyora !... 'm dispensara
no 'l porto a sobre.

Don.

M'enganya

l'hivernig 'ls penjolls ben clars.

Don.

No, (Pa'yer en fin! que m'importa!)

senyora 'l tindr empenyat, 'l

cosas de joves!...

Don.

Donchs miri,

te unas cosas...

Don.

Que hi fara!...

deixem per deu al Pepito
que regons vaig observant,
voste l'estima...

Don.

Ay!... calli!

Don.

I no puch permetrer may.....

voste' una diosa, una sirena...

Don.

Lo fijo de 'l seu devant!...

es lo diimoni, 'l diimoni,

l'cor m'ho diu... Sant Pancras!
Sort qu'agui porto l'detente.

(Se'n va'correns)

Jau Pero escolti... y se'n va'
Bona l'hern feta... caramba...
que di montri l'hi ha donat!
tant be qu'anaba... macatxo!
ab un rich mes... ba... ba... ba...
la segueixo, y rino es ella
veure l'altre, tant se val...
que s'aprofite 'n Pepito
ja ha caigut en bonas mans.

(Se'n va'puè)

Font ella ha fet

Mutis)

Escena ^{ya} 7.

Roch, Miquel, Pauet y Fabian; abiat Pauet y Pepito

Roch. ¿Ns conteu cada butllofa
que s'aixeca un temporal.

Pauet. No saps tu lo que en la pesca
si passa varo y estrany.

Escotteu, y fumeu per fumeu
vaig a' contarvos un cas.

Varem sortir del Terrallo
lo dia tretse de Maig,
aparejada la barca
y ab los utils de pescar.

Tranquila la mar estava,
quiet l'vent, fresch l'nestral,
y ab popa, confiats, anabam
mar en fora, navegant,

quant repararó per baler,
à unas dos millas enllà,
com una tromba marina
columniantse sobre 'l mar.

Tot d'un cop, 'l sol s'amaga,
l'aygua, tant quieta avants,
s' remou, y blanca espuma
tajissa son clar mirall.

Com dos volcans s'aixecaban
d'aygua salada, dos raigs,
y movian tal estrejuit
y causaban tal fredat
que 'ls companys, al adonarssen,
varen quedar alelats.

So, que se 'l que deu ferse
quant se troba en un cas tal,

corro a'n el timó, y la canya
 tiro a'estribo d'un flegat,
 y'm proso d'una virada
 a'barlovento. Al instant
echo mano de l'ullera,
 l'estiro, quayto, y veig clar
 qu'aquell infernal ruido
 que'ns donaba tant d'esglay,
 'l'movia una ballena
 de trenta canas de March.

Doch, ¡ Buja roy!...

2ab. ¡ Puuet qui'n tanto!...

Mig M'has fet saltar tres canyals.

3au Tal com dich; ho podeiu creure,
 y no fou això 'l mes gran.

Ab'l vent, la mar que feya,

negre 'l'cel enrumbolat,

no vejam qu'aquella bestia

ns embesteix com un llamp.

Jo, allavors; ab la sarx freda
y alentant a'n els companys,

improso dret a' la prova

ab la fitora a' la ma.

L'acosta 'l'peix, ja a' la vora

llensa d'aigua un valent raig,

copr de cua, brama, 's giva,

montanyas d'aigua ansecant,

y al anar a' obrir la boca

per dragar nos d'un plegat,

l'hi'pego copr de fitora

tant certer, tant ben guiat,

que de ple a' ple l'ull esquerra

l'hi vaig fer saltar al sanch.

Amigo!... n'voleu de rabia!...
 quant se veu tot sanguejant!...
 s'remou, fuig, s'acabona,
 cop de cua, crits y brams,
 torna a' sortir a' flor d'aygua,
 n'ns embesteix com un llamp,
 y n'ns clava tal caipalada,
 que las dents, com a' pinyals,
 van foradarnos lo casco
 d'una part a' l'altre part.

Lo allavors (y això es lo celebre)
 quant veig aquell gros caipal
 qu'entraba a' dintre del barco,
 que vaig fer... l'hi clavo un clau
 a' la dent, atravesant la

y així l'ho deixo davant
no proquent per tant la fierva
fer l'ho passar amunt ni avall
quedant ab la boca oberta
qu'un pou semblaba de gran.

Alavors, agafó l'olla
ahont se còhia 'l dinar
y ab valor, ab heroisme
l'aboco tot d'un plegat
a dins d'aquella bocassa,
d'aquell abisme tant gran.

Al sentirs'aygua bullenta
y las cols, fideos y naps
las patatas que botentne
l'hi saltaban gorja avall,
s'aixeca, fa un ay!... y s'tomba

y allí morta's va quedar.

Mig. No'n varen fe' una presentalla?

Pauet. Si per cert; aquell canyal
lo trobaras a l'hermita
de Passanant, qu'alli esta
prenyat del sostre, y fins l'olla,
la fitora y aquell clau,
y un retol que diu: Ex-voto.

Fab. ¡Caso mas original!

Mig. ¡Dirho ray!

San. Es tal com conto.

Mig. Donchs escoltarn, y veuras
lo que jo, per lla a l'America,
he fet, anant a pescar.

Roeh. Esperat, Miquel, esperat,
deixam ben apuntalar.

Fab. Aquest altre d'una gotlla
me sembla que'ns devia blau.

Mig. Varem sortir de la Xina
una tarde'n ben d'imat,
a bordo d'una fragata
y fent rumbo al Panama!

Quant vam ser al Cabo d'Hornos
s'ançeca una tempestat
d'aygua de'l cel, que van ploure
entre la pedra, barats,
trossos de pals, casseroles,
fustas, troncos d'ensiàim,
un lloro y una guitarra
y un capó rostit al ast.

Poch. La sort qu'aquí no hi ha portar
Mig Donchs segueixo al meu cas.

Al poch rato, desde 'l front
 crida ab ràbia 'l capità:

— "per labor se ven un bulto!...
 a las vergas y vivar!" —

Tothom se 'ls alts ja s'enfila,
 tothom, ansios, va mirant
 y desseguit se 'ns presenta
 per quell costat, un caisgal.

— "Lafarrancho y a las lanchas!"
 crida mes 'l capità;

— "arma botes y a la cara!...
 carguen colisas!... viar

mas teleros y juanetes
 y al paio... — Noys! allo es gran!

Al horroros Terretremol
 que's producheis manobrant,

segueix de prompte la calma
y un silenci sepulcral.

La bestia volteja
com dihentros, viva, au!
y 'l bastiment l'hi contesta
ab bordadas a' compas.

So, allavors, encès de ràbia,
vaig y dich al capità:

- Si'm permet, jo sol la mata-
queda admirat, diu! - Avant!
pren gent. - No'n vull!.. ya' la llança
salto ab ayre triumfant
sens 'altre arma per defensa
que 'l cortajulmas desat.

Aproch a' poch m'acostaba
a' la fierra tot callat,

ab intent o' de matarla
 o' de deusarme dragar,
 quant, al ser sota d'im'ala
 vaig sentir... (y aixo es lo gran!)
 qu'a' dins de la seva panxa,
 un tenor cantava un Vals.

— Oa... dich!... — ja t'he la flaca!...
 ja et's meva!... ja t'he cassat!...
 deus'o 'ls remes, m'aupecc, tusso,
 y canto ab veu natural
 el terceto de 'l Perocchi
 que jo 'l se... com ningu 'l sap.
 ¡Amigo!... quant la bestiota
 tant aprop me sent cantar!...
 m'voleu de broma y festas
 y riallas, crits y salts!...

J'ins vaig sentir qu'aplaudien
ls de dins.

Fots. ; Ja, ja, ja, ja!

Mig. Ara es hora!.. dich: y seguia
ab veu mes forta cantant
y mentres ella, enrisada
escoltaba mon cantar
l'hi vaig clava 'l cortaplumas
de deu fullas sota 'l nas,
y alli mori; desangrantse,
y a bordo me 'n vaig tornar
emportantme de remolch.
aquell peis fenomenal.

Lo capità surt a rebre'm
los mariners; apallats
cridan vivas y mes vivas

enfilats per dalt de 'ls pals.

I'issan banderas per tot,
 se fa' salva general,
 repicament de campanas
 indult pe'ls paresos, jochs, balls,
 tots m'abrassan, tots me volen,
 tothom comenta lo cas;
 y'm cubri' de tanta gloria
 per un fet tant singular,
 qu'hem van dona' una medalla
 ab lo meu nom cicellat,
 y un peiç gros partit pe' l'morro
 fenthi encens un escola'.
 Au!... fesho tu si ets tant curro!

Noch.

Mi'n mal de ventre!...

Zab.

Estich blau!

Pan. ¿Y que no varen obrirlos?

Miq. ¿Donchs, home; aixó està clar.

Roche. ¿Que hi havia dintre 'l ventre?

Pab. ¡Eso!... ¡eso!

Miq. Hei vam trobar
quaranta tres botas buydas,
un casquet de federal,
els galons blancs d'un quindella,
la cambra del capitá
ab 'l pilot que llegia
"La Serenata," entre tant
que 's fumaba ab tota calma
un cigarro de mitj ral.

Roche. No pot esser.

Pan. Es impossible!

Pab. Que gastronomo!

Noch.

Ca, ca, ca!...

Pot empassarse las botas!...
la cambra de 'l capita...

pero 'l que 's "La Serenata"...

Miq.

i y perque?

Noch.

Molt natural;

perque al dragar-se aquells versos
cert qu'hauria reventat...

de viures... estant graciòsa!...

Zab.

Oh!... y 'l jurro de mitj'ral!

Pau

y 'l casquet!...

Zab.

Provo s'envenena...

Pau.

No pot se!... un peire federal?

No hi ha peire gros que s'empassi
la república, ca, ca, ca...

Miq.

Moltas mes ne contaria.

Poch. ¡No per deu!...

Pau Y jo altre tant.

Ben de jau }
met dintre } ¡ Socorro!...

Poch. i fue son aquets crits...

Mig Sembla l'Jaumet.

Pau i fue sera...

Poch. ¡Ues, y la gent hi corre
y un senyor l'te agafat,
anemhi.

Zab. Otra aventura!

Poch. Cosas d'ell!...

Zab. Vamos alla!

(Se'n van tots)

Cescena 8^a.

Segueix y abiat bruta.

Sep. La l'he deivat... Mh, qui'n home!

quia pleya!.. ja t' dich moy!..
ja t' ha salvat lo ser pare
de la Toneta... que si no...

• Sempre ab termes retumbants...
sempre ab maximsas y sermons;
m' ha vingut bé; passajabam,
quant se planta tot de cap
y m' diu: abur, serafico jover
vaig a trobar aquell ienyor
ab qui un centrifugo deute
s'interposa entre tots dos.

Fuig, m' deiva, jo refuso
lliure de semblant trontoll...
Ella!.. es ella!.. la Toneta!..
Ara si que dono l' cap.

Escena 9^a

Septo y Foneta

Sep.

Foneta... ma vida!

Fon.

Septo, per deu
amparam!

Sep.

¿'He passa?

Fon.

¿'So'm moro!

Sep.

¿'He tens?

Fon.

Ay!... que lo meu pare
ha pres malament
l'amor que 't professo.

Sep.

¿'Revia de bet!

¿'Què fa' ton pare...

que mal m'ha compres!

Fon.

Ja veuen!... no'm deixis!

Sep.

¿'He vingan, i y que?

convenssel desitjò.

Fon. Jo teva vull ser.

Escena última

deus y tots los demés.

D. Li. Infamia... tots dos aquí...
Jove impudich e imperterrit...

Qu'has fet de ma filla...

Fal. Si...

Que has fet de mi filla
e de mi honor...

D. Li. Incivil...

Fon. 'Papa'...

D. Li. Calli la escualida...

Lil. Ja veu la manssa...

Pau. S'it flich!

Rodi. Mentre disputar, nosaltres

anem la teca enlestint.

Miq. Sens ratió, que quasi es hora.

Sen. Naig a treure 'l d'alli dins.

Pat. ¡ Vols que t'ajudi; Roguel?

Noch. Home es clà!

Pat. Donchs tot sequit.

Noch. Porta 'l peis y la viram.

D. L. Vosté y voste... l'esperit

de la rebel·lió que mina paulatinament, es precis que tinguem subita y maxima una aclaració. A qui tinc lo pagare que va ferme,

(A l'armet.)

o me 'l paga, o d'improvis!

Noch. So'n responech.

Mig.

Y tots nosaltres.

Rep.

No crech que siga precis.

Lil.

Miri's papa, no s'envedi'...
vol deixar-me fe'a'n'a'mi'?

D. L.

Arreglat, pero no oblidis
que jo estich pe'l prostitucio.

(Forman dos grups: Pepito
y Poneta a' la dreta: Jaumet
y Hileta al altre costat y
Simon al mitj. Inant
aquent acaba de dir "que
jo estich pe'l prostitucio,"
para a' la dreta que hi
haura: Poch; arreglant lo
fogons ab la cassola, Miquel
Jaumet y Fabian qu'entran

y entèn portant la
viança, l'quí y demés
se l'dinar.)

Jau. Puch esperar l'seu perdo'?

hil. No ho mereix.

Jau. Donqui al obvit
y penssi sols que la estimo;
m'contenta'?

hil. Si; convinch.

D. Sim. (it poch mentre
angla l'dina)

Ja, ja, ja!... bona brioista...
quin arros mes superfi!

Jau. i'he tal?

D. Sim. Bé... aixó es aixó...

Vaja, es cosa de profit.

Roeh. Au, Pauet, l'arrosi, depressa,
 hi falta un pich de marisch,
 uns quants tallets de bon congre,
 quatre pretzinas y...

Miq. Ajo ray, home hi poras
 d'aquell peiu tant gros qu'has dit.

Pau. O de la teua ballena.

Roeh. Vaja, callen, y enllestem.

Pep. La quèstió de D. Simon
 ab l'Jaumet...

Fil. Ha finit.

L'hi debia aqueixos quartos
 qu'ave vorté reb de mi;
 vorté fassin lo que vulgri;
 es el dot!...

Pep. Jaumet!... aipis

ab 'ls amichs saldo comptes.

(Pompueblo)

Pau. Very well! (1)

Jau. Oh bon amich!...

Un ingles menos...

Pau. Yes!

Jau. Balla!...

May mes ingles vell senti.

Pau. Que deu t'ho pagui l'leta!...

Pep. Noste, rogre s'queda aqui.

D. Sim. Acepto, jo fare' un brindis...

plusquamperfecto... sutil...

antiespasmodich, tintoreo...

Pau. Qui 'n home mes divertit!...

lit. A diua, nos diu la colla,

anemhi junig qu'arreglat

(1). Bergruel

queda tot, y s'ha acabat
tant en bé la meua embolla;
si tu, públich, correjions
aplaudint per despredida,
quedara molt agrahida
La Sileta de Riudoms.

Seu

COPISTERIA
DE FRANCISCO LOPEZ
CARRAGONA

1911

1911

48

WINTER WINDS
AND
WINDS

27

62

A

IIII

V

XXXX

XXXX

V